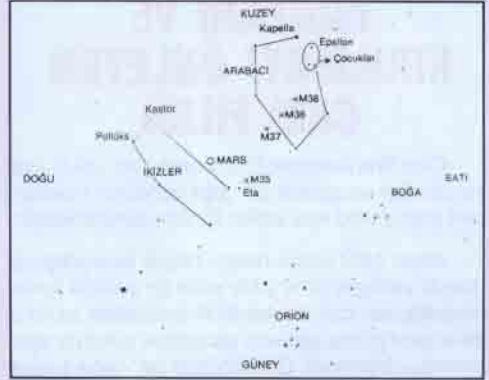

ŞUBAT AYINDA GÖK YÜZÜ

Alper ATEŞ

Şubat ayında, Arabacı (Auriga) ve İkizler (Gemi-ni) takımyıldızlarında bir gezintiye çıkacağız. Arabacı takımyıldızını bulmak için en parlak yıldız olan Kapella'yı bulmak yeterli. Kapella'dan Orion'a uzanan bölgede çok az yıldız var. Arabacı takımyıldızı bu boş alanı çevreleyen beş parlak yıldızdan oluşuyor. Şekli, bozuk bir beşgene benziyor. İkizler takımyıldızı ise Arabacı'nın güney doğusunda yer alıyor. En parlak yıldızlar Kastor ve Pollüks'ten Orion'a uzanıyor. Şekli bozuk bir dörtgen biçiminde.

Arabacı takımyıldızıyla gezimize başlayalım.

Kapella: Gök yüzündeki en parlak üçüncü yıldız olan Kapella, tıpkı Güneşimiz gibi sarı renkli ve bize 45 ışık yılı uzaklıkta. Kapella'nın taylı incelendiğinde, çevresinde 104 günde dönen bir eşinin olduğu anlaşılmıştır.

Epsilon: Kapella'nın batısındaki üç yıldız, Arap-lar tarafından çocuklar diye adlandırılmış. Bu üç çocuktan en parlak olanı Epsilon, çok ilginç bir yıldız. Çevresinde 127 yılda dönen bir eşi var ve bu dönü-şü sırasında Epsilo'nun önünden geçiyor. Epsilo'nun önünden geçen yıldızın ışığını engelleyerek onu sönmüşleştiriyor. Bu özelliğiyle Epsilon, öten çift yıldız-lara güzel bir örnek. Son örtölme, 1903 yılındaydı ve bir sonraki 2030 yılında olacak. Biz göremesek de Ep-silon'un eşi, ağır ağır Dünya ile Epsilon arasındaki ko-numuna doğru yaklaşıyor.

M 38: Bir açık yıldız kümesi olan M 38, bize 4300 ışık yılı uzaklıkta. 10 x 50'lik bir dürbünle bakıldığında kümeyi oluşturan yıldızlar ayırtedilebiliyor.

M 36: M 38'in yakınlarında yer alan M 36, M 38'e kıyasla daha parlak bir yıldız kümesi. Bize olan uzak-lığı 4150 ışık yılı.

M 37: Bu yıldız kümesi, 10 x 50'lik bir dürbünle gözleendiğinde küçük bir bulut gibi görülüyor. 20 x 50'lik bir dürbünle ise yıldızlar ayırtedilebiliyor.

İkizler takımyıldızındaki hedeflerimiz ise şöyle:

Kastor: İkizlerin en parlak ikinci yıldızı olan Kas-tor'u gözleyen Herschel, "Tüm gök yüzündeki en gü-

zel çift yıldız" olarak tanımlamış. Oysa gelişmiş araç ve yöntemlerle incelendiğinde, Kastor'un sanıldığı gibi iki değil, 6 yıldızdan oluşan bir yıldız sistemi olduğu anlaşılmış! Hatta 7. bir yıldızın varlığından şüpheleniliyor. Kastor sisteminin en parlak iki yıldızını 10 x 50'lik bir dürbün ile görebilirsiniz. Kastor, beyaz renkli bir yıldız ve 47 ışık yılı uzaklıkta.

Pollüks: İkizler takımyıldızının en parlak yıldızı olan Pollüks, Kastor gibi en az 6 yıldızdan oluşan bir sistem. Dürbün ile bu yıldızları ayırtedemiyoruz. Pol-lüks, 35 ışık yılı uzaklıkta ve kavuniçi renkte. Bu renk, yıldızın 4300 °C sıcaklıkta olduğunu gösteriyor. Bir-kaç yüzyıl önce Kastor, Pollüks'ten daha parlaktı, fakat bu durum değişti. Bu iki yıldızdan birisi parlaklık değiştiriyor. Fakat Pollüks mü parlaklaşıyor yoksa Kas-tor mu sönmüşleşiyor tam olarak anlayamamış.

M 35: Bu ayın en önemli hedefi, İkizler takımyıl-dızının ünlü yıldız kümesi M 35. Bu gök cismi hak-kında tüm gözlemciler aynı fikirde "bulunması kolay ve görünüşü çok etkileyici...". M 35, 120 yıldızdan oluşuyor ve bize 2800 ışık yılı uzaklıkta. Uygun ko-şullarda çıplak gözle bile görülebiliyor. 10 x 50'lik bir dürbünle gözleendiğinde hemen hemen eşit parlaklıkta pek çok yıldızın arada bulunduklarına dikkat edin. M 35 ile Eta çevresindeki bölge, oldukça kalabalık.

Bu ay gezegenlerin durumu ise şöyle:

Venüs: Güneş battıktan sonra Balıklar takımyıl-dızı içinde görülebilir. Venüs'ü bulmak çok kolay çün-kü gök yüzündeki en parlak cisim.

Mars: İkizler takımyıldızı içinde parlak kırmızı ren-giyle kolayca görülebilir.

Jupiter: Gece yansından sonra doğuda Başak takımyıldızı içinde parlak bir cisim olarak görülebilir.

Ayın ilginç gök olayları ise şöyle: 4 Şubat, Ay ve Mars, M 35 yıldız kümesi yakınlarında yakınlaşacak-lar, 6 Şubat, Dolunay, 10 Şubat, Ay ve Jupiter yakın-laşması, 13 Şubat, Son dördün, 27 Şubat, İlk dördün.